

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

2010

СЪДЪРЖАНИЕ

ЧАСТ I - ПРАВНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗПОРЕДБИ	4
Член 1 - Препратки	4
Член 2 - Отговорна служба на Комисията и кореспонденция.....	4
Член 3 - Участници	5
Член 4 - Функции и задължения на координиращия бенефициер	5
Член 5 - Функции и задължения на асоциираните бенефициери.....	6
Член 6 - Общи задължения на координиращия и на асоциираните бенефициери	6
Член 7 - Съфинансиращи проекта.....	7
Член 8 - Подизпълнители	7
Член 9 - Функции на външните наблюдаващи екипи	8
Член 10 - Гражданска отговорност	8
Член 11 - Конфликт на интереси	8
Член 12 - Отчети за техническата дейност.....	9
Член 13 - Разпространяване на информация, публично оповестяване на подкрепа на Съюза и аудиовизуални продукти.....	10
Член 14 - Пространствени данни.....	11
Член 15 - Изменение на споразумението.....	11
Член 16 - Изоставане от сроковете за изпълнение	12
Член 17 - Отлагане на крайната дата	12
Член 18 - Намалено изпълнение и технически неизправности	12
Член 19 - Прекратяване на проекта.....	12
Член 20 - Поверителност.....	14
Член 21 - Защита на данните	14
Член 22 - Собственост и ползване на резултатите.....	15
Член 23 - Приложимо право и компетентен съд.....	15
ЧАСТ II - ФИНАНСОВИ РАЗПОРЕДБИ	16
Член 24 - Финансово участие на Съюза в проекта	16
Член 25 - Приемливи разходи.....	17
Член 26 - Неприемливи разходи.....	20
Член 27 - Финансови санкции	21
Член 28 - Начини на плащане	21
Член 29 - Отчет за приходите и разходите	24
Член 30 - Данък върху добавената стойност.....	25

Член 31 - Независим финансов одит	25
Член 32 - Финансов одит от Комисията	25
Член 33 - Проверки и инспекции.....	26
Член 34 - Държавни помощи	26
Член 35 - Придобиване и арендуване на земя и вещни права	27

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧАСТ I - Правни и административни разпоредби

Член 1 - Препратки

Всички проекти по LIFE+ се осъществяват в съответствие — по реда на изброяване — с:

- Регламент (ЕО) № 614/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 май 2007 г. („LIFE+“)¹,
- особените клаузи на споразумението за безвъзмездно финансиране, предадено на координиращия бенефициер за подпис,
- настоящите общи разпоредби, включени в споразумението за безвъзмездно финансиране,
- предложението за проект (наричано по-долу за краткост „проектът“), посочено в споразумението за безвъзмездно финансиране (Приложение I),

които са неразделна част от споразумението за безвъзмездно финансиране.

Член 2 - Отговорна служба на Комисията и кореспонденция

2.1 При изпълнението на предвидените по-долу положения Комисията се представлява от Генерална дирекция „Околна среда“ в лицето на нейния служител с разпоредителни правомощия или на такъв служител по делегация.

2.2 Всяка кореспонденция трябва да бъде обозначена с идентификационния номер и названието на проекта и се изпраща на адрес:

Проекти по LIFE+ Природа и Биоразнообразие, Проекти по LIFE+ Информация и Комуникация, засягащи проблеми на Природа и Биоразнообразие:

**European Commission
Directorate-General Environment
Unit ENV.E.3 - BU-9 2/58
B - 1049 Brussels**

Проекти по LIFE+ Политика на околна среда и Управление, Проекти по LIFE+ Информация и Комуникация, незасягащи проблеми на Природа и Биоразнообразие:

**European Commission
Directorate-General Environment
Unit ENV.E.4 - BU-9 2/1
B - 1049 Brussels**

¹ ОВ L 149, 9.6.2007 г., стр. 1.

Копие от всяка кореспонденция се изпраща на външния наблюдаващ екип, посочен от Комисията.

Пощенската кореспонденция се смята за получена от Комисията на датата, на която е заведена от горепосочената отговорна служба на Комисията.

Член 3 - Участници

Проектите по LIFE+ могат да включват четири категории „участници“ в зависимост от техните функции и задължения:

- координиращ бенефициер,
- асоцииран(и) бенефициер(и),
- съфинансиращ(и) проекта, и
- подизпълнител(и).

Член 4 - Функции и задължения на координиращия бенефициер

- 4.1 „Координиращ бенефициер“ е лице или субект, който носи изключителна правна и финансова отговорност пред Комисията за цялостното осъществяване на проектните мерки с цел постигането на целите на проекта, както и за разпространението на резултатите от проекта.
- 4.2 По силата на възлагателното писмо, приложено към споразумението за безвъзмездно финансиране, координиращият бенефициер се упълномощава от асоциираните бенефициери да действа от тяхно име и за тяхна сметка, като подпише споразумението и евентуални последващи негови изменения с Комисията.
- 4.3 Координиращият бенефициер приема всички клаузи на финансовото споразумение с Комисията.
- 4.4 По силата на подписаното възлагателно писмо само координиращият бенефициер има право да получава средства от Комисията и да ги разпределя в съответствие с участието на асоциираните бенефициери и с клаузите на споразуменията между асоциираните бенефициери по член 4.8.
- 4.5 Винаги когато асоцииран бенефициер или съфинансиращ проекта намали финансовото си участие, координиращият бенефициер в съгласие с асоциираните бенефициери е длъжен да намери необходимите ресурси за успешното завършване на проекта. Комисията в никакъв случай не увеличава своето участие или относителен дял в съфинансирането.
- 4.6 Независимо от разпоредбите на член 24, координиращият бенефициер допринася финансово за проекта.
- 4.7 Комисията поддържа контакт единствено с координиращия бенефициер, който е и единственият участник, отчитащ пряко пред Комисията техническото и финансовото изпълнение на проекта. Поради това координиращият бенефициер представя на Комисията всички необходими отчети по реда на член 12.
- 4.8 Координиращият бенефициер сключва с всички асоциирани бенефициери споразумения, описващи тяхното техническо и финансово участие в проекта. Тези споразумения трябва да бъдат напълно съвместими със споразумението за безвъзмездно финансиране, подписано с Комисията, да

се позовават изрично на настоящите общи разпоредби и, като минимално изискване, да отговарят по съдържание на посоченото в Насоките, издадени от Комисията. Споразуменията се подписват от координиращия бенефициер и от асоциираните бенефициери и се свеждат до знанието на Комисията в срок от 9 месеца от началната дата на проекта. Клаузите на споразумението за безвъзмездно финансиране, в т.ч. възлагателното писмо (по членове 5.2 и 5.3) имат предимство пред всяко друго споразумение между асоцииран бенефициер и координиращия бенефициер, което би могло да повлияе на изпълнението на споразумението за безвъзмездно финансиране между координиращия бенефициер и Комисията.

Член 5 - Функции и задължения на асоциираните бенефициери

- 5.1 Асоциирани бенефициери са изключително организациите, посочени като такива в проекта и ангажирани с неговото изпълнение чрез съответните формуляри. Асоциираният бенефициер подписва споразумението по член 4.8 и участва пряко в техническото изпълнение на една или повече задачи по проекта.
- 5.2 Асоциираният бенефициер, по силата на възлагателното писмо, приложено към споразумението за безвъзмездно финансиране, упълномощава координиращия бенефициер да действа от негово име и за негова сметка, като подпише споразумението за безвъзмездно финансиране и евентуални последващи негови изменения с Комисията. Съответно асоциираният бенефициер упълномощава координиращия бенефициер да поеме пълната правна отговорност за изпълнението на финансовото споразумение.
- 5.3 Асоциираният бенефициер приема всички клаузи на споразумението с Комисията и, по-специално, клаузите, отнасящи се до асоциирания бенефициер и до координиращия бенефициер. Асоциираният бенефициер по-специално приема, че по силата на подписаното възлагателно писмо само координиращият бенефициер има право да получава средства от Комисията и да ги разпределя в съответствие с участието на асоциирания бенефициер в проекта.
- 5.4 Асоциираният бенефициер полага всички зависещи от него усилия да съдейства на координиращия бенефициер за изпълнението на неговите задължения съгласно споразумението за безвъзмездно финансиране. Асоциираният бенефициер по-специално предоставя на координиращия бенефициер всички необходими документи или информация (техническа и финансова), колкото се може по-скоро след получаване на искането на координиращия бенефициер.
- 5.5 Всеки асоцииран бенефициер трябва да участва финансово в проекта и се ползва от финансовото участие на Комисията при условията на споразумението по член 4.8.
- 5.6 Асоциираните бенефициери не се отчитат пряко пред Комисията за техническото и финансово изпълнение на проекта, освен по изрично искане на Комисията.

Член 6 - Общи задължения на координиращия и на асоциираните бенефициери

- 6.1 Координиращият бенефициер и асоциираните бенефициери водят актуални счетоводни книги в съответствие с обичайната счетоводна практика,

наложена им от законната и подзаконна нормативна уредба. За проследяване на разходите и приходите се въвежда аналитична счетоводна система (на база разходни звена). Координиращият бенефициер и асоциираните бенефициери пазят през целия срок на проекта и в продължение на не по-малко от 5 години след заключителното плащане цялата първична документация за разходите, доходите и приходите по проекта, отчетени пред Комисията, като например тръжни документи, фактури, заявки за доставка, касови бележки, фишове за заплати, почасови ведомости и всякакви други документи, използвани при калкулирането и представянето на разходите. Тази документация следва да бъде ясна, точна и отговаряща на предназначението си, и се представя на Комисията при поискване. Координиращият бенефициер пази копия от всички първични документи на всички асоциирани бенефициери.

- 6.2 Координиращият бенефициер и асоциираните бенефициери правят необходимото, щото всички фактури да съдържат ясно посочване на проекта, свързващо ги с аналитичната счетоводна система.
- 6.3 Координиращият бенефициер и асоциираните бенефициери правят необходимото за публичното оповестяване на подкрепата, предоставена от Съюза, съгласно подробните разпоредби на член 13.
- 6.4 Координиращият бенефициер и асоциираните бенефициери обменят без ограничения необходимото „ноу-хау“ за изпълнението на проекта.
- 6.5 Координиращият бенефициер не може да действа в рамките на проекта в качеството на подизпълнител или доставчик на асоциираните бенефициери. Асоциираните бенефициери не могат да действат в рамките на проекта в качеството на подизпълнители или доставчици на координиращия бенефициер или на други асоциирани бенефициери.

Член 7 - Съфинансирани проект

- 7.1 Съфинансиращите проекта участват само финансово в проекта, не участват пряко в техническото изпълнение на проекта и не ползват финансирането от Съюза.
- 7.2 Координиращият бенефициер и/или асоциираните му бенефициери сключват със съфинансиращите проекта необходимите споразумения за осигуряване на съфинансирането, при условие че същите не противоречат на задълженията на координиращия и/или асоциираните бенефициери съгласно споразумението за безвъзмездно финансиране.

Член 8 - Подизпълнители

- 8.1 За изпълнението на конкретни задачи с определен срок проектът може да включва и подизпълнители, които не се смятат за асоциирани бенефициери.
- 8.2 Подизпълнителите предоставят външни услуги на координиращия бенефициер и/или асоциираните бенефициери, които заплащат пълната цена съобразно предоставената услуга.
- 8.3 Подизпълнителите не могат да инвестират финансово в проекта, поради което не се ползват от правата на интелектуална собственост, които може да породят проектът.

- 8.4 Публичноправните координиращи или асоциирани бенефициери могат да възлагат подизпълнителски договори в съответствие с приложимите норми за възлагане на обществени поръчки, съответстващи на директивите на Съюза за възлагане на обществени поръчки.

За договори, чиято стойност превишава 125 000 евро, частните координиращи или асоциирани бенефициери канят за участие в тръжната процедура потенциални подизпълнители и възлагат поръчката на участника, който предложи най-висока потребителска стойност срещу направените разходи. При това бенефициерите спазват принципите на прозрачност и равнопоставеност на потенциалните подизпълнители и се стараят да избягват конфликта на интереси.

Нормите за възлагане, посочени в предходните два абзаца, се прилагат и за покупки на стоки за дълготрайна употреба.

- 8.5 Всички издадени от подизпълнителите фактури съдържат ясно позоваване на проекта по LIFE+ (т.е. номер и название или кратко название), както и на заявката или подизпълнителския договор, оформен от координиращия или асоцииран бенефициер. Всички фактури трябва също да бъдат достатъчно подробни за установяване елементите на предоставената услуга (т.е. ясно описание и стойност на всеки елемент).

Член 9 - Функции на външните наблюдаващи екипи

- 9.1 За проследяване на работата по проекта Комисията ползва външни наблюдаващи екипи. Наблюдаващите екипи съдействат, като следят и оценяват постигнатия по проекта напредък и съобразността му с направените разходи. Екипите действат строго в качеството на консултативен орган на Комисията. Те са независими от проектите. Наблюдаващите екипи проверяват изпълнението на проекта и правят оценка на представените на Комисията отчети.
- 9.2 Наблюдаващите екипи нямат право да вземат решения от името на Комисията. Дадените препоръки или направените изявления от наблюдаващите екипи пред координиращ или асоцииран бенефициер не могат да бъдат тълкувани като представящи позиция на Комисията.
- 9.3 Външните наблюдаващи екипи спазват същите правила за поверителност, които действат между участниците в проекта и Комисията (съгласно член 20).

Член 10 - Гражданска отговорност

- 10.1 На Комисията не може при каквито и да било обстоятелства и по каквито и да било причини да бъде предявявана отговорност по претенции, произтичащи от споразумението за безвъзмездно финансиране, във връзка с вреди или повреди, причинени при изпълнението на проекта. Комисията не приема никакви искове за обезщетение или погасяване на финансови задължения, съпътстващи такива претенции.
- 10.2 Координиращият бенефициер освобождава Комисията от всякаква отговорност, свързана с отношенията му с неговите асоциирани бенефициери или със споразуменията, подписани с тях в тази връзка.

- 10.3 Координиращият бенефициер и асоциираните бенефициери поемат изключителна отговорност спрямо трети лица, в т.ч. за всякакви понесени от тях вреди при изпълнението на проекта.

Член 11 - Конфликт на интереси

- 11.1 Координиращият бенефициер и всички асоциирани бенефициери се задължават да предприемат всички необходими мерки за предотвратяване на риска от възникване на конфликт на интереси, който би могъл да засегне безпристрастното и обективно изпълнение на споразумението за безвъзмездно финансиране. Такъв конфликт на интереси би могъл да бъде породен по-специално от икономически интерес, политическа или национална привързаност, семейни или емоционални подбуди, или всякакви други споделени интереси.
- 11.2 Всяко положение, което представлява или би могло да породи конфликт на интереси по време на изпълнението на споразумението за безвъзмездно финансиране, трябва незабавно да бъде сведено писмено до знанието на Комисията. Координиращият бенефициер и всички асоциирани бенефициери предприемат незабавно всички необходими мерки за поправяне на положението. Комисията си запазва правото да проверява дали предприетите мерки са целесъобразни и може сама да предприеме по-нататъшни действия, ако сметне това за необходимо.

Член 12 - Отчети за техническата дейност

- 12.1 Координиращият бенефициер е длъжен редовно да информира Комисията за напредъка и постиженията по проекта LIFE+, като представя следните отчети:
- един начален отчет, който се предава в срок от 9 месеца от началото на проекта;
 - един заключителен отчет, който се предава в срок от 3 месеца от приключването на проекта;
 - за проекти, чиято продължителност превишава 24 месеца, а участието на Съюза — 300 000 евро, — един средносрочен отчет, който се предава ведно с искането за средносрочно предварително финансиране след достигане на праговата стойност по член 28.3;
 - за проекти, чиято продължителност превишава 48 месеца, а участието на Съюза — 2 000 000 евро, — два средносрочни отчета, които се предават ведно с искането за средносрочно предварително финансиране след достигане на праговата стойност по член 28.3;
 - други отчети за напредъка, така че промеждутъкът между два последователни отчета да не превишава 18 месеца.

По изключение, ако праговата стойност по член 28.3 бъде достигната през първите 9 месеца от срока на проекта, началният отчет и средносрочният отчет могат да бъдат слети.

Комисията може по всяко време да иска информация относно техническото и/или финансовото управление на проекта.

- 12.2 Отчетите отговарят по форма и съдържание на издадените от Комисията Насоки.

Всички отчети съдържат необходимата информация, за да може Комисията да прецени етапа на изпълнение на проекта, спазването на плана за работа, финансовото състояние на проекта и постигането или постижимостта на целите на проекта. Началните, средносрочните и заключителните отчети съдържат също съответната информация по членове 12.5, 12.6 и 12.7 съответно.

12.3 Всички отчети и на хартиен, и на електронен носител се изпращат едновременно на Комисията и на външния наблюдаващ екип, определен от Комисията, в по един пълен екземпляр от техническите отчети, в т.ч. приложенията, и по един екземпляр от отчета за приходите и разходите.

12.4 Координиращият бенефициер представя екземпляр от заключителния отчет на органите на държавата-членка. Последните също имат право да поискат екземпляр от средносрочния отчет.

12.5 Начален отчет

Наред с информацията по член 12.2, началният отчет съдържа оценка за осъществимостта на целите и плана за работа по проекта. На основание началния отчет, представен от координиращия бенефициер, и ако целите или планът за работа по проекта не са осъществими, Комисията може да започне процедура за предсрочно прекратяване по реда на член 19.

12.6 Средносрочен отчет

Наред с информацията по член 12.2, средносрочният отчет съдържа отчет за приходите и разходите, както и достатъчно информация, за да може да бъде направена предварителна преценка на това доколко направените разходи са приемливи.

12.7 Заключителен отчет

Наред с информацията по член 12.2, заключителният отчет съдържа отчет за приходите и разходите, както и цялата необходима информация, за да може Комисията да прецени дали направените разходи са приемливи и доколко са устойчиви в бъдеще постигнатите от проекта резултати.

Член 13 - Разпространяване на информация, публично оповестяване на подкрепата на Съюза и аудиовизуални продукти

13.1 Координиращият бенефициер и асоциираните бенефициери оповестяват публично проекта и постигнатите от него резултати, като винаги посочват получената от Съюза подкрепа. Подробности за предприетите в тази насока действия се включват във всеки отчет за дейността.

13.2 Координиращият бенефициер и асоциираните бенефициери признават дадената от Съюза подкрепа във всички документи и медийни материали, продуцирани в рамките на проекта, като включват графичния знак на LIFE, предоставен от Комисията. В аудиовизуалните материали началните и/или финалните надписи съдържат изрично и четливо упоменаване на финансовата подкрепа по LIFE (напр. „Със съдействието на финансовия инструмент на Европейския съюз, „LIFE““).

13.3 Графичният знак на LIFE не може да се характеризира като сертифициран знак за качество или екоетикет. Употребата му се допуска само в дейностите по разпространяване на информация.

- 13.4 Координиращият бенефициер създава страница на проекта в Интернет или използва съществуваща страница в Интернет, за да разпространява информация за дейностите, напредъка и резултатите от проекта. Електронният адрес, на който обществеността може да се запознае с главните резултати от проекта, се посочва в отчетите. Страницата започва да функционира не по-късно от 6 месеца след началото на проекта, актуализира се редовно и остава да действа за срок от не по-малко от 5 години след приключването на проекта.
- 13.5 Координиращият бенефициер и асоциираните бенефициери поставят и поддържат информационни табла с описание на проекта на местата, където той се осъществява, така че да бъдат достъпни и видими за гражданите. Във всички случаи на тези табла фигурира графичният знак на LIFE.
- 13.6 За проектите по LIFE+ „Природа“ задълженията по членове 13.2 и 13.5 се отнасят и за графичния знак на Натура 2000. На информационните табла трябва да се опише значението на проекта за изграждането на мрежата „Натура 2000“.
- 13.7 На страницата на LIFE в Интернет, достъпна за гражданите, се публикува обобщена информация за проекта, включваща името и данните за контакт на координиращия бенефициер.
- 13.8 Всички стоки за дълготрайна употреба, придобити в рамките на проекта носят графичния знак на LIFE, освен ако Комисията не определи друго.
- 13.9 Всеки проект следва да съдържа пакет задължителни дейности по обмяна на опит. Освен ако координиращият бенефициер не докаже убедително, че са неприложими, тези дейности трябва да включват посещения, срещи, обмяна на информация, и/или други дейности по обмяна на опит с подходящ брой LIFE проекти (текущи или приключили). Те могат да включват сходна обмяна на опит с не- LIFE проекти и/или участие в информационни мероприятия, свързани с целите на проекта (включително и международни такива, където е оправдано). Тези дейности по обмяна на опит трябва да целят осигуряване на ефективен трансфер на ноу-хау и опит с цел поощряване прилагането му в сходни условия.
- 13.10 Независимо от разпоредбите на член 20, Комисията има право да публикува под каквато и да било форма и на какъвто и да било носител, в т.ч. в Интернет, цялата информация, свързана с проекта или продуцирана в рамките на проекта, която Комисията сметне за уместна. Координиращият бенефициер и асоциираните бенефициери предоставят на Комисията неизключителни права да възпроизвежда, да добавя при необходимост звуков дублаж, да разпространява или да ползва всеки аудиовизуален документ, продуциран в рамките на проекта, изцяло или частично, безсрочно, за нестопански цели, в т.ч. по време на обществени прояви. Независимо от това, Комисията не се смята за „копродуцент“. Комисията си запазва правото да използва фотосите, съдържащи се в различните отчети по член 12, за да илюстрира продуцирани от нея информационни материали. Комисията се задължава в такива случаи да посочва източника на фотосите, като го обозначава с регистрационния номер на проекта.

Член 14 - Пространствени данни

Електронният инструментариум, който съдържа пространствени данни и се продуцира в рамките на проекта, се съобразява с Директива 2007/2/ЕО на

Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2007 г. за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейския съюз (INSPIRE)².

Член 15 - Изменения на споразумението за безвъзмездно финансиране

- 15.1 Координиращият бенефициер информира Комисията — било то в техническите отчети или с писмо, — за всякакви настъпили промени по проекта, както е подробно описано в споразумението за безвъзмездно финансиране. Промени, които биха довели до основно изменение на общите цели на проекта, биха поставили под въпрос основанията за решението за безвъзмездно финансиране или биха накърнили равнопоставеността на кандидатите за финансиране, не се приемат.
- 15.2 Когато промените са съществени, Комисията трябва допълнително да даде съгласието си в писмена форма. Съществени са:
- значителните промени на характера или съдържанието на дейностите и/или продуктите по проекта;
 - промени на правното състояние на координиращия бенефициер или на асоцииран бенефициер;
 - промени на партньорската структура на проекта;
 - промени, засягащи срока на проекта;
 - промени в бюджетните разчети на проекта, нарастване с повече от 10 % и 30 000 евро на разходите по една или повече разходни категории. Тези прагови стойности се прилагат за всяка от трите подкатегории на стоките за дълготрайна употреба. Праговете стойности не се прилагат за категорията „обща административни разходи“, за които не може да се превишава лимитът по член 25.13.
- 15.3 В случаите по член 15.2 координиращият бенефициер подава официално искане за изменение по реда на издадените от Комисията Насоки. Когато искането предвижда промени на партньорските отношения и/или бюджета, осигурен от асоцииран бенефициер или съфинансиращ проекта, асоциираният бенефициер/съфинансиращият проекта също подписва искането за изменение. Комисията си запазва правото да приеме или отхвърли искането и може да реши да не разглежда такива искания, получени през последните три месеца от срока на проекта.

Член 16 - Изоставане от сроковете за изпълнение

- 16.1 Началната дата на проекта е датата, посочена в особените клаузи на споразумението за безвъзмездно финансиране, без оглед на датите на подписване на споразумението или на изплащане на първата част от предварителното финансиране.
- 16.2 Координиращият бенефициер незабавно и изчерпателно информира Комисията за всяко обстоятелство, което може да възпрепятства или забави изпълнението на проекта. Заинтересованите страни се споразумяват относно необходимите мерки.

² ОВ L 108, 25.4.2007 г., стр. 1.

- 16.3 Комисията си запазва правото да прекрати споразумението за безвъзмездно финансиране или да отмени финансирането в случаите, в които би настъпило сериозно изоставане и съответно обезценяване на резултатите.

Член 17 - Отлагане на крайната дата

- 17.1 Отлагане на крайната дата на проекта може да бъде допуснато само при непредвидими, изключителни обстоятелства, които правят невъзможно изпълнението на една или повече от дейностите по проекта за определен период от време.
- 17.2 Искането за отлагане на крайната дата трябва да бъде подадено в съответствие с издадените от Комисията Насоки и да съдържа достатъчно информация, за да може Комисията да прецени основателността на изоставането и осъществимостта на преработен план за работата. Комисията си запазва правото да приеме или отхвърли искането и може да реши да не разглежда такива искания, получени през последните три месеца от срока на проекта.

Член 18 - Намалено изпълнение и технически неизправности

Комисията си запазва правото да намалява по целесъобразност размера на съфинансиране от Съюза при възникването на значително неизпълнение в количествено или качествено отношение на дейностите по проекта.

Член 19 - Прекратяване на проекта

- 19.1 Комисията може да прекрати споразумението за безвъзмездно финансиране, без да дължи обезщетение:
- ако координирацият бенефициер без основателни технически или икономически причини не изпълни съществено свое задължение съгласно споразумението за безвъзмездно финансиране;
 - в случай на непреодолима сила или при спиране на дейността в резултат от настъпването на изключителни обстоятелства;
 - ако се констатира, че проектът няма да постигне целите си; или
 - ако координирацият бенефициер е отговорен за сериозни нередности в управлението на проекта.
- 19.2 За прекратяване на проекта Комисията следва стандартна или ускорена процедура.
- 19.3 Стандартна процедура
- Комисията изпраща първо препоръчано писмо, в което посочва, че е започната процедура по прекратяване, излага мотивите си за това, разпорежда на координирация бенефициер да спазва задълженията си по споразумението и го поканва да отговори в срок от 30 дни от получаването на писмото.
 - След като разгледа евентуално дадените от координирация бенефициер обяснения, Комисията прекратява или спира процедурата по прекратяване, или изпраща второ препоръчано писмо, с което уведомява координирация бенефициер, че проектът е прекратен, и определя нова крайна дата на проекта.

Ако Комисията не получи отговор на първото си писмо в срок от 30 дни от датата на получаването му, проектът се смята за приключил с изтичането на този срок.

Във всеки случай, когато процедурата приключи с прекратяване на проекта, заключителният доклад се внася в срок от 3 месеца от новата крайна дата на проекта.

19.4 *Ускорена процедура*

Комисията може да прекрати споразумението за безвъзмездно финансиране с незабавно привеждане на решението в изпълнение, без предизвестие и без да дължи каквото и да било обезщетение, ако:

- координиращият бенефициер бъде обявен в несъстоятелност, в ликвидация или стане обект на подобно производство;
- координиращият бенефициер съзнателно е направил твърдения или изложения с невярно или непълно съдържание, за да получи финансирането от Съюза съгласно споразумението за безвъзмездно финансиране;
- координиращият бенефициер умишлено или по небрежност е извършил сериозна нередност при изпълнение на споразумението, която е причинила или би могла да причини загуба за бюджета на Съюза;
- координиращият бенефициер извърши злоупотреба, корупционно или друго незаконно деяние, накърняващо финансовите интереси на Съюза; или
- координиращият бенефициер бъде признат за виновен в извършването на правонарушение, свързано с професионалното му поведение, с присъда със силата на присъдено нещо или е виновен за грубо нарушение на нормите на професионално поведение, доказано по обосновен начин.

В този случай Комисията уведомява координиращия бенефициер с препоръчано писмо, че проектът е прекратен без предизвестие. Заключителният доклад се внася в срок от 3 месеца от новата крайна дата на проекта.

19.5 Прекратяването на споразумението за безвъзмездно финансиране в случаите на констатирани финансови нередности не засяга прилагането на други административни мерки или санкции, които могат да бъдат наложени съгласно Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. за защитата на финансовите интереси на Европейските общности³.

В случай на прекратяване на споразумението за безвъзмездно финансиране Комисията може да поиска пълно или частично възстановяване на вече изплатените суми. За установяване размера на приемливите разходи се използва само информацията, която е налице към приключването на процедурите по членове 19.3 и 19.4.

19.6 Координиращият бенефициер може да прекрати проекта по всяко време с официално писмено предизвестие, при условие че са налице основателни икономически или технически причини. Координиращият бенефициер е длъжен да представи заключителен отчет в срок до 3 месеца от цитираното

³ ОВ L 312, 23.12.1995 г., стр. 1.

по-горе официално писмено предизвестие, в който отчет излага състоянието на проекта и причините за прекратяването му и представя заключителен отчет за приходите и разходите, въз основа на който Комисията определя приемливите разходи. Ако не са посочени причини за прекратяването или ако Комисията не приеме посочените причини, счита се, че координиращият бенефициер неправилно е прекратил споразумението и Комисията може да поиска възстановяване на вече изплатените суми.

Член 20 - Поверителност

Комисията и координиращият бенефициер/асоциираните бенефициери се задължават да опазват поверителността на всички документи, информация или други материали, сведени до тяхно знание при условията на поверителност, чието разгласяване би навредило на друго лице. Страните остават обвързани с това задължение и след крайната дата на проекта. Личните данни, включени в проекта, се залагат в инструмент за електронно управление, който се предоставя на Европейската комисия, на други институции на Съюза и на външния наблюдаващ екип, които са обвързани със споразумение за поверителност. Инструментът за управление се използва изключително за управление на проектите по LIFE.

Член 21 - Защита на данните

- 21.1 Координиращият бенефициер има право на достъп до данните и информацията, притежавани от Комисията, които имат отношение към неговия проект, както и да иска евентуално наложили се поправки.
- 21.2 Комисията, координиращият бенефициер и асоциираните бенефициери спазват Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2000 г. относно защитата на лицата по отношение на обработката на лични данни от институции и органи на Съюза и за свободното движение на такива данни⁴.
- 21.3 Независимо от разпоредбите на член 20, координиращият бенефициер е осведомен за задълженията, установени с Регламент (ЕО) № 1049/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2001 г. относно публичния достъп до документи на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията⁵.

Член 22 - Собственост и ползване на резултатите

- 22.1 Координиращият бенефициер и/или асоциираните му бенефициери са собственици на документите, на подлежащи на патентоване или патентовани изобретения и на експертния опит, придобити при изпълнението на проекта.
- 22.2 Комисията, с оглед на популяризирането на благоприятни за околната среда похвати или модели, отдава голямо значение на това координиращият бенефициер да предостави за ползване тези документи, патенти и „ноу-хау“, веднага след като те станат налични, в рамките на Съюза при недискриминационни и разумни търговски условия.

⁴ ОВ L 8, 12.1.2001 г., стр. 1.

⁵ ОВ L 145, 31.5.2001 г., стр. 43.

- 22.3 Комисията очаква координираният бенефициер и/или асоциираните му бенефициери да спазват разпоредбата на член 22.2 за срок от 5 години след прекратяването на проекта.
- 22.4 Ако без основателна причина координираният бенефициер откаже да осигури достъп до тези продукти или да даде лицензии при тези условия, Комисията си запазва правото да приложи разпоредбите на член 19 или, ако проектът е приключил, да иска пълно или частично възстановяване на финансовото участие на Съюза.

Член 23 - Приложимо право и компетентен съд

Участието на Съюза се регламентира чрез клаузите на споразумението за безвъзмездно финансиране, от приложимите норми на Съюза и субсидиарно от законодателството на Белгия относно безвъзмездното финансиране.

Координираният бенефициер може да оспорва по съдебен ред решения на Комисията относно прилагането на клаузи от споразумението за безвъзмездно финансиране и организацията на неговото изпълнение пред Общия съд на Европейския съюз, а в случай на обжалване — пред Съда на Европейския съюз.

ЧАСТ II - Финансови разпоредби

Член 24 - Финансово участие на Съюза в проекта

24.1 Размерът на финансовото участие на Съюза се определя в посоченото в споразумението за безвъзмездно финансиране процентно изражение от направените приемливи разходи.

24.2 Общият размер на средствата, изплатени от Комисията на координиращия бенефициер, не може в никакъв случай да превишава максималния размер на участие на Съюза, посочен в споразумението за безвъзмездно финансиране, дори когато общият размер на приемливите действително направени разходи по проекта превишава разчета по споразумението.

Координиращият бенефициер прави необходимото, щото проектът да не ползва никакви други преки или косвени средства на Европейския съюз под формата на съфинансиране. Ако по време на изпълнението на проекта възникне такова положение, координиращият бенефициер е длъжен да информира незабавно Комисията за мерките, които възнамерява да предприеме, за да спази това си задължение. Независимият одитор по член 31 проверява източниците на финансиране на проекта.

24.3 Независимо от задълженията по членове 4.6 и 5.5, координиращият бенефициер и асоциираните бенефициери приемат, че участието на Съюза не може да цели или да доведе до реализиране на печалба. Печалбата се определя като превишение на постъпленията свръх разходите по проекта към момента на искането за заключително плащане.

24.4 Постъпленията се определят като средства, получени от Комисията, от координиращия бенефициер, асоциираните бенефициери и от съфинансиращите проекта, както и преките приходи, реализирани изключително и пряко от проекта (като такси за участие в конференции, продажба на дървен материал и пр.).

Координиращият бенефициер е длъжен да направи необходимото, щото постъпленията, реализирани от и по време на изпълнението на проекта, да бъдат отчитани като преки приходи по проекта.

Такива преки приходи винаги се декларират, а Комисията намалява финансовото си участие, за да се получи равнение между сумата на приходите и сумата на разходите.

24.5 Без да се накърнява правото на прекратяване на споразумението за безвъзмездно финансиране съгласно член 19, както и без да се накърнява правото на Комисията да наложи санкциите по член 27, ако дадена дейност не бъде изпълнена или бъде изпълнена незадоволително, частично или със закъснение, Комисията може пропорционално да намали предварително предвиденото участие на Съюза в съответствие с фактическото изпълнение на дейността при условията на споразумението за безвъзмездно финансиране.

24.6 По банковата сметка или подсметката, използвана от координиращия бенефициер, трябва да е възможно да бъдат установявани средствата, преведени от Комисията. Ако средствата по сметката се олихвяват или носят равностойна полза съгласно законодателството на държавата, на чиято територия е открита сметката, лихвата или равностойната полза, ако е

начислена по суми от предварителното финансиране, се придобива от Комисията по реда на член 24.7.

- 24.7 Координиращият бенефициер информира Комисията за размера на лихвата или равностойната полза, начислена по средствата от предварителното финансиране, които е получил от Комисията. Това уведомление се подава заедно с искането за изплащане на остатъка от безвъзмездното финансиране. Лихвата не се третира като пряк приход за проекта и се придобива от Комисията, като се приспада от остатъка от финансирането.

Освен това, когато размерът на предварителното финансиране превишава 750 000 евро, лихвата или равностойната полза, натрупана към края на всяка календарна година, се съобщава от координиращия бенефициер на Комисията в срок до 31 януари на следващата година. Тази лихва се придобива от Комисията чрез искане за възстановяване.

По изключение, когато предварителното финансиране е в размер, по-малък от 50 000 евро, начислената лихва не се дължи на Комисията.

Лихвата, начислена по предварително финансиране в полза на държави-членки, не се дължи на Комисията.

- 24.8 Координиращият бенефициер и асоциираните му бенефициери, ако има такива, приемат, че финансовото участие на Съюза не представлява вземане срещу Комисията, поради което не може да бъде преотстъпено в полза на друг орган или по какъвто и да било начин прехвърлено на трето лице.

Член 25 - Приемливи разходи

- 25.1 За да бъдат смятани за приемливи, разходите трябва да са:

- предвидени по бюджета на проекта или да са били разрешени чрез изменение на споразумението за безвъзмездно финансиране;
- пряко свързани и необходими за осъществяването на проекта – предмет на споразумението за безвъзмездно финансиране;
- в разумен размер и да съответстват на принципите на доброто финансово управление, що се отнася по-специално до потребителската стойност и ефикасността на разходите;
- съобразени с приложимата данъчна и социална нормативна уредба; и
- действително направени по време на проекта по смисъла на споразумението за безвъзмездно финансиране, да са записани в счетоводните или данъносчетоводните документи на координиращия или асоциираните бенефициери и да се поддават на установяване и проверка.

Разход се смята за направен по време на проекта, когато:

- задължението за извършване на плащането е договорено след подписването от страна на Комисията на споразумението за безвъзмездно финансиране;
- изпълнението на съответстващата на разхода дейност е започнало след началната дата на проекта и е приключило преди крайната му дата (единствените изключения от това правило са разходите за финансови гаранции, обхващащи периода след подписването на споразумението и

преди началото на проекта, и разходите за независимия финансов одит по член 31); и

- разходът е напълно разплатен преди подаването на заключителния отчет за приходите и разходите.

25.2 Разходите за персонала се начисляват за фактическото време, изработено по проекта. Те се калкулират на основата на действителния брутен размер на заплатата или надницата плюс задължителните социалноосигурителни и други законоустановени разходи, включени във възнаграждението, и изключвайки всякакви други разходи. Времето, което всяко наето лице изработва по проекта, се определя и отчита своевременно на дневна база с помощта на ведомост или на равностойна система за отчитане на работното време, създадена и редовно проверявана от координиращия/асоциирания бенефициер.

Гражданските договори с физически лица могат да бъдат отнасяни към тази категория, при условие че съответното лице работи на място при координиращия/асоциирания бенефициер и под негов надзор, и че тази практика не противоречи на съответното национално законодателство. Времето, което всяко наето лице изработва по проекта, се определя и отчита своевременно на дневна база с помощта на ведомост или на равностойна система за отчитане на работното време, създадена и редовно проверявана от координиращия/асоциирания бенефициер. Приемливите разходи са равни на действително направеното плащане в полза на съответното лице във връзка с проекта.

Разходите за заплати на държавни служители могат да бъдат финансирани само доколкото са свързани със себестойността на дейностите по изпълнение на проекта, които дейности не биха били извършвани от съответния публичен орган извън рамките на проекта. Въпросните служители трябва да бъдат нарочно командирани към проекта и да представляват допълнителен разход спрямо вече наетите постоянни служители. Освен това сумата на финансовите участия на публични органи (в качеството на координиращ и/или асоцииран бенефициер) в проекта трябва да превишава (с не по-малко от 2 %) сумата на разходите за заплати на държавните служители⁶, зачислени към проекта.

25.3 Пътните и дневните пари се начисляват в съответствие с вътрешните правила на координиращия бенефициер или асоциирания бенефициер.

25.4 Разходите за външни услуги се отнасят до разходи по подизпълнителски договори (работа, извършена от външни изпълнители, наемане на техника или инфраструктура и т.н.) в съответствие с член 8.

Разходите, свързани с покупка или лизинг (за разлика от обикновеното наемане) на техника за дълготрайна употреба, инфраструктура или консумативи, доставени по подизпълнителски договор, не се водят като разходи за външни услуги и се обявяват отделно в съответната бюджетна статия.

Разходите за одит от независим одитор се водят в тази категория.

⁶ Определението за държавни служители включва служители в държавни институции на постоянен договор.

- 25.5 Амортизационните отчисления за стоките за дълготрайна употреба се вземат предвид, само когато стоките са:
- заведени в инвентарната ведомост на координирация или асоциирания бенефициер,
 - третиран като капиталов разход в съответствие с данъчните и счетоводните норми, приложими за координирация или асоциираните бенефициери, и
 - закупени или взети на лизинг при нормални пазарни условия.
- 25.6 Независимо от специфичните разпоредби на член 25.7 и на член 25.9, координирацията/асоциирания бенефициер прилага вътрешните си счетоводни стандарти/правила за изчисляване на допустимото амортизационно отчисление, като взема предвид вида инфраструктура/техника, датата на покупка/производство/лизинг, продължителността на проекта и нормата на действително използване за нуждите на проекта. Независимият одитор по член 31 потвърждава, че сумите, декларирани като разходи по проекта, отговарят на действителните амортизационни отчисления, заведени в счетоводната система на координирация/асоциирания бенефициер.
- При това обаче допустимите амортизационни отчисления се лимитират, както следва:
- инфраструктурни разходи: 25 % от общата стойност на придобиване;
 - разходи за техника: 50 % от общата стойност на придобиване.
- 25.7 По изключение от член 25.6 за проекти, финансирани по LIFE+ „Екологична политика и управление“ и LIFE+ „Биоразнообразие“, не се прилага лимит по отношение на прототипите, чиято стойност на придобиване е приемлива за съфинансиране в пълен размер.
- Прототип е инфраструктура и/или техника, специално разработена за осъществяването на проекта, която никога не е била комерсиализирана и/или не се намира в серийно производство. Прототипът трябва да играе решаваща роля в демонстрационните дейности по проекта. Могат да бъдат декларирани само компоненти, закупени и използвани по време на проекта.
- Прототипът не може да се използва със стопанска цел по време на проекта и в продължение на 5 години след неговото приключване. Ако прототипът или някой от неговите компоненти се използва със стопанска цел (т.е., за продан, лизинг, отдаване под наем или производство на стоки и услуги) по време на проекта или преди да са изтекли 5 години от неговото приключване, това обстоятелство се декларира. В такъв случай разходите за разработка на прототипа се амортизират в съответствие с членове 25.5 и 25.6.
- 25.8 Амортизационните отчисления, свързани със стоки за дълготрайна употреба, придобити преди началната дата на проекта, се смятат за недопустими. Такива разходи се смятат за включени в категорията „Общи административни разходи“.
- 25.9 За проектите по LIFE+ „Природа“ и LIFE+ „Биоразнообразие“ разходите за стоки за дълготрайна употреба, направени от държавни или недържавни/частноправни организации с идеална цел, които са присъщи на изпълнението на проекта и са използвани в значителна степен по време на

проекта, се смятат за приемливи в пълен размер. Приемливостта на тези разходи попада под условието координирацията и асоциираните бенефициери да поемат задължението да отредят окончателно въпросните стоки за дейности по опазването на природата и след приключването на проекта, съфинансиран по LIFE+ „Природа“ и LIFE+ „Биоразнообразие“.

- 25.10 За проекти по LIFE+ „Природа“ разходите, свързани с придобиване на земя/вещни права и аренда, са приемливи и се отчитат отделно от стоките за дълготрайна употреба. Прилагат се разпоредбите на член 35.
- 25.11 Разходите за консумативи се свързват с покупката, производството, ремонта или употребата на всякакви материали, стоки или техника, които:
- не са включени в инвентарната ведомост на стоките за дълготрайна употреба на координирацията или асоциираните бенефициери по проекта;
 - не са третирани като капиталов разход в съответствие с данъчните и счетоводните норми, приложими за координирацията или асоциираните бенефициери по проекта; и
 - са специфично свързани с изпълнението на проекта (общите канцеларски консумативи/доставки обаче се смятат за включени в категорията „Общи административни разходи“).
- 25.12 Други разходи означава всякакви разходи, необходими за проекта, които не попадат в определена категория. Отчетените разходи трябва да се поддават на проверка и да не превишават фактически направените. Разходите за финансова гаранция, когато такава се изисква от Комисията, се завеждат в тази категория.
- 25.13 Общите административни разходи са допустими за безотчетно финансиране на не повече от 7% от общата сума на приемливите фактически направени преки разходи, с изключение на разходите за покупка/аренда на земя. Тези разходи не е необходимо да бъдат доказвани с първични документи. Те са допустими като косвени разходи, които да покриват общите косвени разходи за наемане, управление, настаняване и издръжка — пряко или косвено — на работещия по проекта персонал.

Член 26 - Неприемливи разходи

Следните разходи не се смятат за приемливи, поради което не се включват от Комисията в калкулацията на общите приемливи разходи:

- всички разходи за дейност, която се подпомага по други финансови инструменти на Съюза;
- разходи, направени във връзка с дейности, които не са предвидени по проекта, или за изменението на дейности, за което не е дадено допълнителното писмено съгласие по член 15;
- разходи за покупка на стоки за дълготрайна употреба или за продуциране на информационни материали, в т.ч. информационни табла и страници в Интернет, на които не е поставен графичният знак на LIFE (както и на „Натура 2000“ според случая);
- разходи, за които координирацията бенефициер и/или асоцииран бенефициер вече получава оперативно безвъзмездно финансиране от Комисията по време на същия отчетен период;

- всякакви разходи, свързани с дейност, която може да бъде смятана за компенсационна мярка, за която отговаря държава-членка и която се предприема във връзка с директивата за птиците или директивата за естествените местообитания;
- разходите, свързани с планове за управление, за действие и други подобни планове, разработени или изменени в контекста на проект по LIFE+, ако съответният план не е придобил правна сила преди крайната дата на проекта. Това включва извършването преди крайната дата на проекта на всички процедурни/правни действия в държавите-членки, където такива са предвидени;
- разходите по всяка разходна категория, превишаващи съответните бюджетни разчети с 10% и 30 000 евро (съгласно член 15.2);
- разходите по фактури между асоциирани бенефициери и между асоциирани бенефициери и координиращия бенефициер;
- разходите, които произтичат от сделки между звена на асоциирани бенефициери или на координиращия бенефициер, освен когато може да се докаже, че въпросните сделки реализират максимална потребителска стойност срещу разходите и изключват всякакъв елемент на печалба, ДДС и общи административни разходи;
- отрицателни курсови разлики;
- ненужни или разхищаващи разходи;
- разходи за търговско разпространение, маркетинг и реклама за популяризиране на продукти или на търговски дейности, освен когато са изрично посочени в проекта;
- всякакви провизии за евентуални бъдещи загуби или имуществена отговорност;
- начислени лихви;
- съмнителни дългове;
- финансови разходи, свързани с намирането/снабдяването с алтернативни източници на съфинансиране;
- представителни разходи, освен такива, за които се приема, че са изцяло и изключително необходими за извършването на дейността по проекта;
- всякакви разходи, свързани с други проекти, финансирани от трети лица;
- дарено имущество и услуги, в т.ч. доброволен труд;
- разходи за пътни и квартирни пари, както и възнаграждения под каквато и да било форма в полза на представители на институциите на Съюза и на външните наблюдаващи екипи;
- капиталовложенията в основна инфраструктура;
- разходите за фундаментални научни изследвания;
- лицензни или патентни такси или други такси, свързани със защитата на права на интелектуална собственост;
- разходите по регистрационните процедури в EMAS и ECOLABEL;

- разходите за покупка на земя, ако не са спазени изискванията по член 35.

Други разходи също могат да бъдат сметени за неприемливи ако не отговарят на критериите, изложени в член 25.

Член 27 - Финансови санкции

По силата на Финансовия регламент, приложим за общия бюджет на Европейския съюз⁶, всеки координиращ бенефициер, за когото бъде обявено, че е извършил тежко нарушение на своите задължения, плаща финансова санкция в размер от 2 % до 10 % от размера на съответното безвъзмездно финансиране при надлежно спазване на принципа на пропорционалност. Координиращият бенефициер се уведомява писмено с препоръчано писмо за всяко решение на Комисията да наложи такава финансова санкция.

Член 28 - Начини на плащане

28.1 Финансовото участие на Съюза се изплаща на две или три вноски.

28.2 Първо плащане за предварително финансиране, равно на до 40 % от максималния размер на участие на Съюза. Размерът на това плащане нараства до 70 % за проекти със срок на изпълнение по-малко от 24 месеца или участие на Съюза по-малко от 300 000 евро. Вноската се изплаща в срок от 45 дни от получаването на:

- споразумението за безвъзмездно финансиране, подписано от двете страни;
- подписано платежно искане с посочване на името и адреса на координиращия бенефициер, името и адреса на банката, реквизитите на банковата сметка, идентификационния номер на проекта;
- финансова гаранция. В зависимост от финансовата жизнеспособност на координиращия бенефициер, оценена на фазата на подбор, Комисията може по време на фазата на преглед да поиска гаранция, издадена от банка или от застрахователно дружество. Гаранцията е равна по размер на първото предварително финансиране и е със срок, равен на срока на проекта плюс 6 месеца. В случай на удължаване на срока на проекта срокът на гаранцията се удължава съответно. По изключение тази гаранция може да бъде заменена със солидарни и разделни поръчителства на трети лица. Финансовата гаранция се оформя по образеца в Приложение II.

28.3 Средносрочно плащане за предварително финансиране, равно на до 40 % от максималния размер на участието на Съюза, се извършва за проекти със срок на изпълнение повече от 24 месеца и участие на Съюза повече от 300 000 евро. Това плащане се извършва при условие, че са усвоени не по-малко от 150 % от размера на първото предварително плащане (в процентно изражение от направените разходи).

По изключение, когато срокът на изпълнение надвишава 48 месеца и участието на Съюза надхвърля 2 000 000 евро, координиращият бенефициер може да поиска две средносрочни плащания: първо средносрочно плащане, равно на 20% от максималното финансово участие на Съюза, при условие,

⁶ ОВ L 248, 16.9.2002 г., стр. 1 и ОВ L 390, 30.12.2006 г., стр. 1.

че са усвоени поне 100% от първото плащане за предварително финансиране (като процент от извършените разходи); и второ средносрочно плащане, равно на 20% от максималното финансово участие на Съюза, при условие, че са усвоени поне 100% от първото плащане за предварително финансиране и първото средносрочно плащане (като процент от извършените разходи).

По изключение, когато не е изплатено първо предварително финансиране, координирацият бенефициер може да поиска средносрочно предварително финансиране, при условие че са усвоени не по-малко от 60 % от максималния размер на участието, предвиден в Особените условия. Размерът на плащането се определя като процент, определен в споразумението за безвъзмездно финансиране, от приемливите разходи, направени към датата на средносрочния технически отчет и на отчета за приходите и разходите.

Във всички гореизброени случаи плащането следва да бъде извършвано при условие, че е било заявено поне девет месеца преди крайната дата на проекта. Плащането следва да бъде извършено след одобряване от страна на Комисията на предвидените в чл. 12 начален доклад, средносрочен доклад и средносрочен отчет за приходите и разходите.

За утвърждаване на средносрочния технически отчет и средносрочния отчет за приходите и разходите, и за извършване на плащането Комисията разполага със срок от 105 дни, считано от датата на получаване на:

- подписано платежно искане с посочване на името и адреса на координирация бенефициер, името и адреса на банката, реквизитите на банковата сметка, исканата сума, идентификационния номер на проекта и означение, определено евентуално от координирация бенефициер за идентифициране на плащането;
- официалния регистрационен номер, посочване на организацията, името и адреса на одитора, ако такъв се изисква по член 31;
- съответния средносрочен отчет за приходите и разходите, и средносрочния отчет, посочени в член 12.

Ако до посочения краен срок Комисията не отправи никакви забележки, средносрочният технически отчет се смята за утвърден. Утвърждаването на отчета, съпътстващ платежното искане, по никакъв начин не може да се тълкува като признаване на редовността или достоверността, пълнотата и точността на съдържащите се в тях твърдения и информация.

28.4 Остатъкът (заключителното плащане) се изплаща след утвърждаване от Комисията на заключителния технически отчет и на заключителния отчет за приходите и разходите по член 12.

За утвърждаване на заключителния технически отчет и заключителния отчет за приходите и разходите и да извърши плащането, Комисията разполага със срок от 105 дни, считано от датата на получаване на:

- подписано платежно искане с посочване на името и адреса на координирация бенефициер, името и адреса на банката, реквизитите на банковата сметка, исканата сума, идентификационния номер на проекта и означение, определено евентуално от координирация бенефициер за идентифициране на плащането;

- съответния заключителен отчет за приходите и разходите за целия срок на проекта и заключителния отчет, посочени в член 12;
- одиторски доклад, ако се изисква по член 31.

Ако до посочения краен срок Комисията не отправи никакви забележки, заключителният отчет се смята за утвърден. Утвърждаването на отчета, съпътстващ платежното искане, по никакъв начин не може да се тълкува като признаване на редовността или достоверността, пълнотата и точността на съдържащите се в тях твърдения и информация.

- 28.5 Комисията може да спре изпълнението или да отхвърли платежните искания в 105-дневния срок, считано от датата на получаване на искането и на останалите изискуеми документи по членове 28.2, 28.3 или 28.4. За спирането на изпълнението по платежното искане Комисията писмено уведомява координиращия бенефициер.
- 28.6 Горепосоченият срок спира да тече при спиране на изпълнението и се възобновява за остатъка си от датата на получаване на поисканата допълнителна информация.
- 28.7 В случай на отхвърляне на финансовата или на техническата част на отчетите 105-дневният срок се възобновява от датата на получаване на новите отчети.
- 28.8 Плащанията от страна на Комисията се извършват в евро.
- 28.9 Всички плащания се извършват в полза на координиращия бенефициер по банковата сметка, посочена в Приложение VII. При всяка промяна на сметката Комисията се уведомява незабавно.
- 28.10 Плащането се смята за извършено на датата, на която банковата сметка на Комисията е задължена със съответната сума.
- 28.11 Без да се засяга възможността за спиране изпълнението на плащането, координиращият бенефициер има право на лихва за просрочие в съответствие с член 106 от Правилника за прилагане на Финансовия регламент⁷.
- 28.12 Ако на координиращия бенефициер бъде неоснователно изплатена сума или са налице основания съгласно споразумението за възстановяване на изплатена сума, координиращият бенефициер се задължава да възстанови на Комисията въпросната сума при условия и в срок, посочени от Комисията.
- 28.13 При прекратяване на споразумението за безвъзмездно финансиране в случаите по член 19 Комисията може да поиска пълно или частично възстановяване на сумите, изплатени на координиращия бенефициер. Комисията определя начина и сроковете на пълното или частично възстановяване, и прилага критерий за пропорционалност.
- 28.14 Ако координиращият бенефициер не възстанови сумите в определения от Комисията срок, Комисията може да увеличи дължимото, като добави лихва с процента, прилаган от Европейската централна банка за главните й операции по рефинансиране, плюс 3.5 процентни пункта. Размерът на този базов процент е действащият на първия ден от месеца, в който попада

⁷ ОВ L 111, 28.4.2007 г., стр. 13.

падежът на плащането, обнародван в серия „С“ на *Официален вестник на Европейския съюз*.

- 28.15 Банковите такси, свързани с възстановяването на суми, дължими на Комисията, са изцяло за сметка на координиращия бенефициер.
- 28.16 Дебитният запис, съставен от Комисията и предаден на координиращия бенефициер, който дължи възстановяване на суми в полза на Комисията, подлежи на принудително изпълнение по смисъла на член 299 от Договора за функциониране на Европейския съюз.
- 28.17 Ако сумите не са възстановени на падежа, те могат да бъдат прихванати от суми, дължими на координиращия бенефициер, след като той бъде съответно известен с препоръчано писмо с обратна разписка или равностоен способ, или чрез реализиране на финансовата гаранция по член 28.2. По изключение, на основание необходимостта от защита на финансовите интереси на Съюза, Комисията може да прихване дължимите суми и преди настъпване на падежа. За това не се изисква предварителното съгласие на координиращия бенефициер.

Член 29 - Отчет за приходите и разходите

- 29.1 Отчет за приходите и разходите се представя по повод на средносрочния и на заключителния отчет. Отчетът е за същия период, за който се отнася съответният технически отчет.
- 29.2 Отчетът за приходите и разходите се представя съобразно дадените от Комисията Насоки. Един екземпляр се предава на Комисията и един — на външния наблюдаващ екип, определен от Комисията.
- 29.3 Координиращият бенефициер удостоверява, че информацията, съдържаща се в платежните искания е пълна, надеждна и достоверна, че финансовите документи, представени на Комисията, съответстват на общите разпоредби, че отчетените разходи са равни на фактически направените и че са декларирани всички постъпления.
- 29.4 Към отчета за приходите и разходите не е необходимо да бъдат прилагани първични документи (напр. фактури). Координиращият бенефициер обаче представя на Комисията при поискване всички подробности, в т.ч. фактури, които могат да бъдат необходими за оценка на разходите и на съответния отчет за дейността.
- 29.5 Сумите по отчетите за приходите и разходите се изразяват единствено в евро. Координиращият бенефициер или асоцииран бенефициер, който поддържа сметки в други валути, превръща сумите в евро по курса на Европейската централна банка на първия работен ден от годината, през която е разплатен разходът.

Член 30 - Данък върху добавената стойност

- 30.1 Когато координиращият бенефициер или някой от асоциираните му бенефициери не може да получи възстановяване на платен ДДС по проекта, сумата се смята за приемлив разход.
- 30.2 За да се сметат начислените суми по ДДС за приемливи, координиращият бенефициер трябва да докаже с документи, имащи правна сила, че той и/или

асоциираните му бенефициери са задължени по ДДС и не могат да получат възстановяването му за имуществото и услугите, необходими по проекта.

Член 31 - Независим финансов одит

- 31.1 Независим одитор, посочен от координиращия бенефициер, заверява заключителния отчет за приходите и разходите, представен на Комисията, когато максималният размер на участие на Съюза по Особените разпоредби превишава 300 000 евро.
- 31.2 Одиторът извършва проверка за съобразност с националното законодателство и счетоводни норми и удостоверява, че всички направени разходи съответстват на споразумението за безвъзмездно финансиране. Одиторът проверява също източниците на финансиране на проекта и по-специално, че съфинансирането не е с произход от други финансови инструменти на Съюза. Извършването на одита и оформлението на резултатите трябва да съответства на дадените от Комисията Насоки.

Член 32 - Финансов одит от Комисията

- 32.1 Комисията или упълномощен неин представител може да извърши одит на координиращия или на асоцииран бенефициер по всяко време през срока на изпълнение на проекта, както и в срок до 5 години след заключителното плащане по участието на Съюза по член 28.4.
- 32.2 Одитът се извършва при условията на поверителност.
- 32.3 Комисията или неин упълномощен представител получава достъп до необходимата документация за установяване допустимостта на разходите, направени от участниците в проекта, като фактури, извадки от ведомости за заплати, заявки за доставка, платежни документи, почасови ведомости и всякакви други документи, използвани за калкулиране и представяне на разходите.
- 32.4 Комисията предприема подходящи действия за да осигури опазването от страна на нейните упълномощени представители на поверителността на данните, до които са получили достъп или които са им били предоставени.
- 32.5 Комисията може да проверява оползотворяването на финансовото участие на Съюза от координиращия бенефициер и асоциираните бенефициери.
- 32.6 Информация за констатациите на одита се изпраща на координиращия бенефициер. В срок от един месец от получаването на информацията координиращият бенефициер може съобщи бележките си на Комисията. Комисията може да реши да не вземе под внимание бележки, изпратени след крайния срок.
- 32.7 Въз основа на изводите от одита Комисията взема всички сметнати от нея за целесъобразни мерки, в т.ч. издаването на нареждане за възстановяване в пълен размер или частично на извършените от нея плащания.
- 32.8 Сметната палата може да проверява оползотворяването на финансовото участие на Съюза по споразумението за безвъзмездно финансиране, като прилага собствените си процедури.

32.9 По силата на Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96⁸ на Съвета и Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета⁹, Европейската служба за борба с измамите (OLAF) също може да извършва проверки и инспекции на място, прилагайки процедурите съгласно законодателството на Съюза за защита на финансовите интереси на Европейския съюз от злоупотреби и други нередности. По целесъобразност констатациите от такива инспекции могат да доведат до решения на Комисията за възстановяване на изплатени суми.

Член 33 - Проверки и инспекции, извършвани от Комисията

- 33.1 Координиращият бенефициер и асоциираните бенефициери се задължават да осигуряват на служителите на Комисията и на лицата, упълномощени от нея, подходящ достъп до своите обекти или помещения, където се осъществява проектът, както и до всички документи, свързани с техническото и финансовото управление на дейността. Достъпът на упълномощени от Комисията лица може да подлежи на условия за поверителност, съгласувани между Комисията и координиращия бенефициер.
- 33.2 Такива проверки могат да бъдат започнати в срок до 5 години след заключителното плащане по член 28.4.
- 33.3 Такива проверки се извършват при условията на поверителност.
- 33.4 Координиращият бенефициер и асоциираните бенефициери осигуряват необходимото съдействие на Комисията и на нейните упълномощени представители.

Член 34 - Държавни помощи

Всяка помощ, отпусната от държавата или от държавни източници на проекта – предмет на споразумението за безвъзмездно финансиране, трябва да съответства на правилата по членове 107 и 108 от Договора за функциониране на Европейския съюз.

Член 35 - Придобиване и арендуване на земя и вещни права

- 35.1 Разходите за придобиване на земя/вещни права, които са присъщи на изпълнението на проект по LIFE+ „Природа“ и са изрично предвидени по проекта, се смятат за приемливи в пълен размер, при условие че:
- цените на придобиване са пазарни;
 - координиращият бенефициер и асоциираните бенефициери се задължават окончателно да отреждат придобитото имущество за дейности по опазване на природата и след приключването на проекта, съфинансиран по LIFE+ „Природа“;
 - за покупка на земя, предвидена по проекта, координиращият бенефициер прави необходимото, щото вписването в поземления регистър да включва гаранция, че земята се отрежда окончателно за опазване на природата.

⁸ ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2.

⁹ ОВ L 136, 31.5.1999 г., стр. 1.

Ако в дадена държава-членка не съществува поземлен регистър или този регистър не дава достатъчна законна гаранция, координиращият бенефициер осигурява включването в договора за покупко-продажба на клауза за окончателното отреждане на земята за опазване на природата. За страните, в които включването на такава гаранция както в поземления регистър, така и в договора за покупко-продажба е незаконно, Комисията може да приеме равностойна гаранция, при условие че тя осигурява същата степен на правна защита в дългосрочен план и отговаря на изискването по Приложение I към Регламента за LIFE+;

- за покупка на земя от частноправна организация договорът за покупко-продажба и/или неговото вписване в поземления регистър включва гаранция, че собствеността се прехвърля на юридическо лице, занимаващо се главно с опазване на природата, в случай на прекратяване на частноправната организация или неспособността ѝ да стопанисва земята съгласно изискванията за опазване на природата. За страните, в които включването на такава гаранция в договора за покупко-продажба или в поземления регистър би било незаконно, Комисията може да приеме равностойна гаранция, при условие че тя осигурява същата степен на правна защита в дългосрочен план и отговаря на изискването по Приложение I към Регламента за LIFE+;
- за земя, придобита с цел замяна на по-късен етап, замяната се извършва не по-късно от края на проекта, като разпоредбите на настоящия член се прилагат за земите, получени в замяна. Закупената с цел замяна земя се освобождава на етапа на средносрочния отчет от изискването за гаранция, че земята се отрежда окончателно за опазване на природата.

35.2 Срокът на договор за аренда на земя се ограничава или до срока на проекта, или до не по-малко от 20 години и е съвместим с потребностите за опазване на естествените местообитания и биологичните видове. В случай на дългосрочна аренда договорът за аренда включва ясно формулирани всички клаузи и ангажименти, които позволяват постигането на целите за опазване на естествените местообитания и биологичните видове.